

KITTY COURBOIS EN
DE PASSIE VAN HET SPELEN

'Ik blijf hongerig, anders ga ik me vervelen'

Ze schitterde als tante Jannie in *Dokter Tinus*, de zoveelste rol op haar duizelingwekkende cv. Zaterdag is Kitty Courbois (75) het middelpunt van een aan haar gewijde special van *Opium*. *KRO Magazine* sprak met deze grande dame van het Nederlandse toneel over acteren, haar jonge collega's en de mannen in haar leven: 'Hugo Claus en ik pasten niet bij elkaar.'

Tekst: Robert Heukels, beeld: Dirk-Jan van Dijk, visagie: Martine Eger/Koppig

Halverwege het gesprek valt het Kitty Courbois zelf ook op. 'Druk ben ik, hè? Ik ratel maar door. Maar ik heb zo veel leuke dingen te vertellen.'

Zoals – ze schiet er steeds weer van in de lach – de iPad die ze pardoes cadeau kreeg van 'de omroep, uit handen van Francien Knorringa en Cornald Maas, presentator van *Opium*. Nou ja, zeg! Hoe vind je die? Waar heb ik dat aan te danken? Maar nu moet ik dus nog wifi hebben. Een toestand.' Ze proeft de woorden nog maar eens: iPad. Wifi.

Als tante Jannie was de 75-jarige tot voor kort te zien in de SBS-serie *Dokter Tinus*, een groot succes. 'We zijn verbijsterd, allemaal. Dat er zó veel mensen kijken. Ik had het vroeger weleens met voorstellingen waar vooraf geen pers was geweest: dat je dan toch alleen maar volle zalen hebt. Zelfs op verkiezingsavond waren de kijkcijfers gigantisch. Ik kreeg na de eerste uitzending meteen een bos bloemen thuis van SBS, zo blij waren die mensen. Was me nog nooit gebeurd.'

U speelde weer samen met Thom Hoffman, 25 jaar na 'Het wassende water'. Hoe was dat?
 'Zeg alsjeblieft "je" tegen mij. En wat betreft Thom: ja, dat is een verhaal. Destijds hadden wij absoluut geen goede relatie; dat kwam wellicht ook door de rollen die we in *Het wassende water* speelden: een moeder-zoonrelatie waarin het enorm

botste. Het leek wel alsof dat zic-doorwerkte in het echte leven. We moesten enorm aan elkaar wennen. Maar in de loop der jaren zijn we vrienden geworden en ineens belde hij me op voor deze serie: "Hoi, met Thom." Hij bleek er ook een beetje achter te zitten dat ik nu zijn tante Jannie speel. Enig.'

In 'Opium' wordt een roemrijke loopbaan besproken. Voel je dat zelf ook zo?

'Nee! Niks roemrijk, wat een onzin. Het is meer dat getal, dat ik al vijftig jaar op dat toneel sta. God, ik weet nog dat het vijftien jaar was en dat vond ik al veel. Ik doe gewoon waar ik zin in heb en plotseling ben je dan vijftig jaar verder. En ik doe nog steeds allemaal dingen die ik nog nooit gedaan heb. Er komt nu een theaterprogramma *Courbois, parels van poëzie*, dat is een gróót avontuur. Dat gaat over dood, verdriet, liefde, afscheid. Ik ben mijn hele leven al bezig geweest met gedichten, was als kind al gek op taal, en nu mag ik een prachtige bloemlezing voorlezen, vanuit de raakpunten in mijn leven.'

Een leven vol prachtige rollen, op tv, toneel, film, er is zo veel... Dat diverse heb je nodig gehad?

'Ja. Ik verveel me heel vlug. Dus die afwisseling heb ik altijd gezocht. En daarbij: theater betaalt gewoon heel slecht. Als je geld wilt verdienen, moet je vooral geen acteur worden. Zeker in de beginjaren was televisiewerk een welkome bijverdienste. Maar, en dat was zo mal, je

Profiel

NAAM: Kitty Courbois
GEBOREN: 13 juli 1937, Nijmegen
CARRIÈRE: Volgde de toneelschool in Arnhem en maakte haar filmdebuut in *Helden in een schommelstoel* (1963) van Frans Weisz. Ze speelde in *Op hoop van zegen*, *Leed-vermaak* en talloze andere films, tv-series, als *Het wassende water* en *Dokter Tinus*, en theaterproducties. Ze was verbonden aan De Nederlandse Comedie, muziektheatergezelschap Baal en speelt sinds 1987 bij Toneelgroep Amsterdam. Vanaf 2 november tournee met het programma *Parels van poëzie*
LEVENSOTTO: 'Ik hou mij vast aan het feit dat iets nooit gaat zoals je denkt dat het gaat; dat is mijn zekerheid'

mocht niks. Ik speelde op het toneel Griekse tragedies en tegelijk ging ik optreden in de *Rob de Nij's Show*. Dat was *not done*. Hoe haalde ik het in mijn hoofd? Wilt u daar alstublieft mee ophouden, mevrouw Courbois! Ik hoor het die toneellui nog roepen. Maar ik was heel brutaal, kaatste de bal gewoon terug. Mij stop je niet in hokjes, ben je gek. Ik zei ook: "Ik wil alles doen, alles ontdekken, want waar moet ik het anders leren?" Doen! Je moet alleen maar doen. Dat heb ik altijd zo gevoeld en altijd zo gedaan.'

Daarbij spelen markante mannen een speciale rol, hè. Mag ik ze met je doornemen? Frans Weisz...

'We zaten bij elkaar in de klas op de toneelschool, maar na een jaar werd hij weggestuurd. Frans zei: "Kitty, ik ga naar Rome en ik haal jou op voor mijn eerste film." Hij was erg verliefd op me. Enfin, ik naar Rome en wist ik veel. Ze zetten me in een koets, camera erop en daar ging het, zo rond het Colosseum. Een droom. Ik speelde een cowgirl, maar kende het hele verhaal niet. Daarna speelde ik in *Het gangstermeisje*, ook van Frans. Dat was in 1966, qua film mijn doorbraak. Zwart-wit nog. Ik had de tijd mee. De nouvelle vague was mode en met mijn zwarte haren en donkere ogen bofte ik: ik voldeed volledig aan dat profiel. Ach, Frans. Een vriend. Een verschrikkelijk goede acteursregisseur. Voor de producent kon hij behoorlijk moeilijk zijn. Hij nam het altijd voor ons op. Zijn kinderen, zo zag hij dat. Héérlijk,

waaninnig inspirerend om met hem te werken, omdat hij heel goed kon kijken. Hij zag in mij dat ik totaal veranderde als de camera begon te draaien. Je merkt: ik ben van mezelf druk, druk, druk, maar zodra het moest kon ik me waanzinnig concentreren.'

Met Hugo Claus was het één grote oorlog tussen gevoel en verstand?

'Maar wel een fantastische tijd gehad. Ik speelde in zijn toneelstuk *Vrijdag* (1969) en je had in die tijd Aktie Tomaat, waarbij ontevreden toneelstudenten rotte tomaten naar de acteurs gooiden. Maar naar ons durfden ze niet te gooien, die lafaards, omdat wij zelf een kistje klaar hadden staan. Later speelde ik weer bij Hugo in een productie, maar dat ging helemaal niet. Had ik zulke lange tenen. Dan maakten ze mij om negen uur 's ochtends op en half tien was alle mascara al doorgelopen. Alleen maar huilen. Autoritair was-ie, daar raak ik altijd van in paniek. Ik heb erg geleden in die tijd en hij begreep daar niets van. Aan de andere kant was het een heel charismatische man, een heel bijzonder iemand. Altijd leuke verhalen, altijd spannend. Het was een passie, maar ik geloof niet dat wij bij elkaar pasten. En ik heb wel meer passies gehad. De vader van mijn dochter Gijsje. En een keer een heel mooie violist. Altijd kunstenaars.'

Dan is het een kleine stap naar Ramses Shaffy en Joop Admiraal...

'Die zijn er allebei vandoor. Mijn grote vrienden. In het Sarphatihuys in Amsterdam, waar Ramses de laatste jaren zat, hebben we het vaak tegen elkaar gezegd: "Hoelang zullen wij nog met ons drieën zijn?" En ineens is er nog maar één over. Het spelen met Joop mis ik heel erg. Bij Toneelgroep Amsterdam werden er altijd grappen gemaakt als wij ons meldden: daar komt het echtpaar ook weer aan. En Ramses: iedere zondag, zeven jaar

'Ik doe nog steeds dingen die ik nog nooit gedaan heb'

lang, hebben Joop en ik hem opgezocht. Wat dat betreft heb ik wel een heftige bagage gekregen. Ik heb veel, heel veel met dood te maken gehad. Dat begon al bij mijn vader, toen ik negen was. Mijn broer, mijn beste vriendin die van een rots is gesodemierd, een andere vriendin die een overdosis nam en Joop, Ramses en Gerard Thoolen konden er ook wat van. Dat gaat allemaal maar weg. Wanneer komt de volgende klap? Dat ga je dan wel denken. Want zelf ga ik niet. Nee. Ik wil iedereen overleven. 103 vind ik al veel te weinig, ik wil gewoon niet dood. Het is zo stil. Dat gedicht van Willem Wilmink heeft óók zo'n mooie tekst. "Dood zijn duurt zo lang." Geweldige titel.'

Voorlopig leef je. En hoe, met veel jonge mensen om je heen. Je eerste toneelschoolleerling, Eric de Vroedt, was laatst jouw regisseur. Dat is jong blijven: generaties die elkaar voeden?

Ik heb *Hedda Gabler* gespeeld met Halina Reijn. Een féést. Genoten. Van jonge mensen kan ik zo veel leren. Ik zit dan steeds met mijn mond open: ooh, die doen het zo! Daarom geef ik ook zo graag les in Arnhem: die jonge mensen leren van mij. Maar voor mij is het ook één grote ontdekking, die jonge mensen hebben een gemak! Halina kan van iets kleins zoiets intens maken, dat doet die meid toch knap, zeg. Ik ben altijd heel leergierig geweest. Dat gaat de hele dag door. Met mijn hartsvriend Gerard Thoolen kon ik in een tram gefascineerd kijken naar

mensen. Dan stotten wij elkaar aan: kijk, kijk, kijk, die wil ik spelen, die daar zit!'

Zullen we afsluiten met de grootste? Je toneelvader?

'Ko van Dijk! Die man had alles en heeft mij ook alles geleerd. Intensiteit. Charisma. "Hier ben ik, vreet me maar op!" Hij zei: "Dat moet je hebben, Kitty, anders hoef je dat toneel niet te betreden." Ik ben niet zijn enige kind. Zo noemde hij ons, zijn kinderen. Ramses, Joop, allemaal zijn kinderen. Dan stond hij daar, opzij in de coulissen; werden we teruggefloten als we iets fout deden. Reken maar dat je daarvan leert. Van hem is er maar één in de honderd jaar.'

En van jou toch ook... niet voor niets dat er een heel programma in 'Opium' aan je wordt opgehangen?

'O nee, nee. Ik zie mezelf helemaal niet zo groot. Ik heb een flinke dosis geluk, en over aanbod nooit te klagen. Maar mensen vinden mij groter dan ik ben. Misschien is dat ook wel mijn kracht. Ik blijf hongerig, ga me anders maar enorm vervelen. Maar het is wel geestig, ik ben wél ridder en leeuw en ik heb een eigen theaterprijs, de Courbois-parel. Ik bedoel: wie heeft dat nou? Maar een Gouden Kalf of een Louis d'Or? Nee. Niet eens genomineerd, nooit!' Ze lacht eens hard. En herhaalt nog eens haar geluk van de dag. 'Een iPad, dat wel. Nu nog wifi. Jongen, toch.'